

عنوان مقاله:

رویکرد اصولیان به قاعده لطف در سنجه اعتبار

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های اصولی، دوره 9، شماره 30 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسنده:

مهدی نصرتیان اهور - استادیار فقه و حقوق، دانشکده علوم و معارف، دانشگاه قرآن و حدیث، قم

خلاصه مقاله:

برخی اصولیان در مسائل گوناگونی به صورت مطلق و بی قید و شرط از قاعده لطف بهره برده اند، در حالی که برخی دیگر با وجود پذیرش اصل قاعده لطف، با افزودن قید و شرط هایی، کوشیده اند استفاده از قاعده لطف را در همان مسائل، نادرست قلمداد کنند. تلاش پژوهش حاضر به روش توصیفی تحلیلی، ارزیابی رویکرد اصولیان در مواجهه با قاعده لطف است. امری که با تحلیل و توصیف دیدگاه های آنان به همراه تحلیل برخی از مبانی، قابل دست یابی است. هدف اصلی این پژوهش اولاً نشان دادن همسویی رویکرد اصولیان و متکلمان در اصل قاعده لطف است؛ هر چند برخی از اصولیان بر گستره قاعده، اشکالات کبروی وارد ساخته اند و با متکلمان اختلاف دارند. ثانیاً نشان دادن بی فایده بودن همین اشکالات کبروی بر گستره قاعده لطف است که شایسته است به جای اشکال بر گستره قاعده، بر اصل قاعده لطف نقد و اشکال وارد شود. فقدان تحقیقی که مساله را بر اساس مراحل استنباط تحلیل کند، پرداختن به این موضوع را ضروری می نماید. اصولیان در رویارویی با قاعده لطف، هم اشکال صغروی (اشکال به لطف نبودن برخی از مصادیق) طرح کرده اند و هم اشکال کبروی (اشکال به اصل واجب بودن لطف) وارد نموده اند. اشکالات کبروی اصولیان به قاعده لطف، با پذیرش وجوب لطف فی الجمله همراه است. به عبارت دیگر، وجود اطلاق، عمومات و یا قواعد بالادستی پذیرفته شده است و این اشکالات به منزله قید و تخصیص آن عمومات و مقتضای قواعد است. این در حالی است که نسبت به قواعد بالادستی و اطلاق و عمومات تشکیک جدی وجود دارد و در نتیجه بحث از اشکالات کبروی اصولیان بی فایده و حاشیه ای خواهد بود. با توجه به مرتبه وجودی لطف (لطف از تکلیف به لحاظ رتبه متاخر است) و این که غرض از تکلیف، در معرض ثواب بودن مکلفان است، می توان گفت: «لطف بر خداوند واجب نیست».

کلمات کلیدی:

قاعده لطف، لطف محصل، لطف مقرب، لطف تنجیزی، لطف تعلیقی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1676423>

